

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд „Управление на паричния поток при вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в България“
с автор докт. Галина Петрова Георгиева, докт. № D010221239,
катедра „Финанси кредит“ при СА „Д. А. Ценов“

Изготвено от проф. д-р Стоян Проданов с научна специалност 05.02.05
„Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, регистриран в
НАЦИД от 01.12.2018 г.,

Форма на докторантура: Докторант редовна форма

Водеща обучението катедра: Катедра „Финанси и кредит“ при Факултет
„Финанси“

Научен ръководител: Доц. д-р Александър Ганчев

Докторска програма: „Финанси, парично обръщение, кредит и
застраховка“ (Финанси)

Уважаеми колеги,

Темата на дисертацията на докторант Галина Петрова Георгиева е
„Управление на паричния поток при вноса и вътрешната търговия с
автомобилни компоненти в България“. Рецензията е разработена в
съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав
в Република България - ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ -
ППЗРАСРБ и Правилника за вътрешния ред на Стопанска академия "Д. А.
Ценов".

1. Обща информация за докторанта

Докторант Галина Петрова Георгиева се е обучавала по докторска
програма към катедра " Финанси и кредит" на СА „Д. А. Ценов“ по научна
специалност "Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка
(Финанси)".

2. Общо представяне на дисертационния труд, преценка на формата и структурата на дисертационния труд.

Дисертационният труд е в обем от 174 стандартни страници. Оценяваната дисертация е разработена в класическа структура, съставена от три глави, заключение, приложения и използвана литература. Библиографията съдържа 93 източника. Изложението съдържа 67 фигури, 31, таблици и 16 уравнения. В заключението са представени основните резултати от дисертационния труд. Библиографската справка е по АРА-стил. Изискванията за библиографско цитиране и библиографско описание са покрити, приложена е декларация за оригиналност на изследването.

3. Научна и съдържателна оценка на разработката

Обект на дисертационния труд е вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в България. Предмет на дисертацията са инструментите за управление и анализ на паричния поток при вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в България.

Дисертацията разглежда управлението на паричните потоци във вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в България, което е важна и актуална тема с оглед на значението на мобилността за съвременното общество. В условията на засилваща се глобализация и динамични икономически промени, изследването допринася за разбирането на финансовите предизвикателства пред бизнеса в този сектор.

Дисертационният труд поставя конкретна изследователска цел, свързана с анализ на предизвикателствата при управлението на паричните потоци и възможностите за оптимизация. Формулираните изследователски задачи са добре структурирани и обхващат ключови аспекти на темата, като:

- Проучване на методите, техниките и моделите за управление на паричните потоци;
- Анализ на икономическите предизвикателства пред вноса на автомобилни компоненти;
- Определяне на основните вносни контрагенти;

- Дефиниране на ключовите предизвикателства пред управлението на паричните потоци при вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в България.
- Предложения за управленски решения.

Основната изследователска теза е, че ефективното управление на паричните потоци при вноса и търговията с автомобилни компоненти в България налага прилагане на комплексен аналитичен инструментариум, отчитащ влиянието на ключови макроикономически индикатори и финансовото състояние на фирмите, опериращи в сектора.

В методически аспект изследването се базира върху използването и прилагането на методите на теоретичен анализ и синтез, сравнителен анализ, дескриптивен анализ, анализ на динамични редове, коефициентен анализ, регресионно-корелационен анализ, метод на най-малките квадрати и др.

4. Съдържание на дисертационния труд

Първа глава, „Теоретични основи и модели за ефективно управление на фирмените парични потоци“ се фокусира върху теоретичната рамка на управлението на паричните потоци, като представя основни концепции, методологии и модели за анализ и оптимизация. В изложението се разглеждат основите на паричните потоци, като се дефинират ключови понятия и тяхното значение за финансовото здраве на фирмите. Подчертава се, че ефективното управление на паричните потоци е критичен фактор за ликвидността, устойчивостта и рентабилността на компаниите. Представя се системен анализ на моделите за управление на паричните потоци, като се визират различни техники за анализ – хоризонтален и вертикален анализ, коефициентен анализ, регресионно-корелационен анализ и метод на най-малките квадрати. Дискутират се също и различните подходи за прогнозиране на паричните потоци и тяхната ефективност в различни икономически условия. Главата представя и методики за оптимизация на

паричните потоци, като се анализират методи за повишаване на оперативната ефективност, съкращаване на времето за плащания и подобряване на управлението на задълженията. В заключението на главата се подчертава значението на анализирането и адаптирането на тези модели към динамичните условия на пазара.

Втора глава, „Анализ на състоянието на българския пазар на автомобили и автомобилни компоненти в условията на международна конкуренция“ предоставя детайлен анализ на автомобилния сектор в България и ролята му в международния търговски контекст. Разглежда се мястото на сектор „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“ в икономиката на страната, като се анализират тенденциите във външнотърговския стокообмен на България. Основният акцент е върху структурата и динамиката на вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти, като се извеждат основните вносни контрагенти и източници на финансиране в сектора. Анализира се финансовото състояние на сектора, като се разглеждат ключови икономически индикатори, влияещи върху приходите и разходите на компаниите, ангажирани в търговията с автомобилни части. Дискутира се влиянието на икономически и транснационални предизвикателства върху вноса, като например ефектите от глобалните кризи, пандемията от COVID-19 и регулаторните ограничения.

В заключение се подчертава, че секторът е силно зависим от глобалните икономически процеси, но също така има потенциал за развитие чрез ефективно управление на паричните потоци и адаптиране към международните тенденции.

Глава трета е именувана „Финансово-икономическа оценка на управлението на паричните потоци на фирма, търгуваща с автомобилни компоненти в България“. Тя се фокусира върху емпиричното изследване на паричните потоци на конкретна фирма – „Примекс“ ЕООД, която оперира в сферата на автомобилните компоненти в България. В първата част се

извършва финансов анализ на компанията, като се прилагат методи като хоризонтален анализ, коефициентен анализ и регресионно-корелационен анализ. Анализират се основните отчетни позиции, свързани с приходите, разходите и динамиката на паричните потоци.

Впоследствие се извършва сравнителен анализ на финансовото състояние на фирмата спрямо конкурентни компании в бранша. Разглеждат се основните фактори, влияещи върху финансовата стабилност, включително външни икономически рискове, промени в търсенето и колебания в цените на автомобилните компоненти.

В последната част на трета глава се прилагат различни модели за прогнозиране на паричните потоци, като се анализира влиянието на ключови макроикономически индикатори върху финансовото състояние на фирмата. Въз основа на анализа се излагат конкретни препоръки за подобряване на управлението на паричните потоци, включително внедряване на иновативни финансови практики и оптимизиране на оперативните разходи.

В заключението на дисертационния труд се обобщават основните изводи от проведеното изследване. Подчертава се значението на ефективното управление на паричните потоци за стабилността и устойчивостта на фирмите, опериращи в сектора на автомобилните компоненти.

Сред основните заключения са:

- Съществува необходимост от прилагане на комплексен аналитичен подход към управлението на паричните потоци, отчитащ макроикономическите фактори и финансовото състояние на компаниите.
- Глобалните икономически процеси и регулаторните ограничения оказват съществено влияние върху сектора и изискват адаптивни стратегии.
- Автоматизацията и дигитализацията в управлението на паричните

потоци могат значително да подобрят ефективността и конкурентоспособността на фирмите.

- Прогнозният анализ и финансовото планиране са ключови за устойчивото развитие на компаниите в автомобилния сектор.
- Авторът препоръчва по-широко използване на финансови технологии, подобряване на регулаторната среда и засилване на инвестициите в иновации като основни стратегии за оптимизиране на управлението на паричните потоци в сектора.

5. Научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд.

Дисертационният труд на Галина Георгиева съдържа ясно открити научни и научно-приложни приноси в сферата на финансовото управление на фирмите в автомобилния сектор. Чрез задълбочен теоретичен анализ, изследването систематизира и класифицира концепциите за управление на паричните потоци, което допринася за по-доброто разбиране на финансовите механизми в този сектор. В допълнение, чрез емпирично изследване са разкрити ключови зависимости и фактори, влияещи върху динамиката на паричните потоци, като по този начин се идентифицират основните предизвикателства и възможности пред компаниите. А чрез анализ на макроикономическите фактори, трудът предлага решения за повишаване на финансовата устойчивост на бизнеса, което е особено важно в контекста на икономическите колебания и глобалните предизвикателства. Приносите, които се очертават при внимателен прочит на дисертацията, са следните:

1. Систематизация и класификация на концепциите за управление на паричните потоци, като формулира ключови финансови и математически концепции за дефиниране и измерване на паричните потоци. Този принос допринася за усъвършенстване на финансовия мениджмънт и може да бъде полезен при стратегическото планиране на ликвидността и капиталовата структура на фирмите.
2. Чрез анализа на българския автомобилен сектор в контекста на

международната конкуренция, дисертационният труд идентифицира макроикономически зависимости в автомобилния сектор като висока степен на зависимост на сектора от глобалните икономически сътресения, включително финансови кризи, пандемии и геополитически фактори, потенциал за дългосрочен растеж на големите фирми в сектора, при определени условия. Може да бъде използван за разработване на политики за насърчаване на устойчивото развитие на автомобилния сектор, като включва целенасочени държавни мерки за намаляване на макроикономическите рискове.

3. Емпирично се потвърждава необходимостта от финансов буфер при управлението на паричните потоци след детайлен емпиричен анализ на дейността на фирма, търгуваща с автомобилни компоненти („Примекс“ ЕООД). Това позволява да се изведе значението на финансовия буфер за осигуряване на финансова устойчивост при форсмажорни обстоятелства, като икономически кризи или колебания в цените на автомобилните компоненти. Този принос има пряко практическо приложение за бизнеса, тъй като предоставя конкретни инструменти и методи за по-добро управление на ликвидността и финансова устойчивост в несигурна икономическа среда.
4. Количествена оценка на факторите, влияещи върху динамиката на нетните парични потоци, като са идентифицирани и количествено оценени основните фактори, влияещи върху динамиката на нетните парични потоци в сектора.
5. Разработен е аналитичен инструментариум за оптимизация на паричните потоци. Въз основа на теоретичния и емпиричния анализ, дисертационният труд предлага иновативен аналитичен инструментариум, който може да бъде използван от мениджърите на компании, търгуващи с автомобилни компоненти. Приносът е

ключов за практическата приложимост на изследването, тъй като предоставя конкретни финансови стратегии за оптимизиране на управлението на паричните потоци в сектора.

6. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е автор на 4 публикации по темата на дисертационния труд, в това число статия, абстракт и 2 научни доклада, които са доказателство за умението да се популяризират идеите сред научната и професионалната общност. Статията е публикувана в индексирано в SKOPUS научно списание. Публикациите са самостоятелни.

7. Оценка на автореферата

Представеният автореферат от докторант Галина Георгиева представя постигнатото в дисертационния труд убедително и с вещина. Чрез автореферата докторант Георгиева потвърждава умението ѝ да анализира и синтезира, да систематизира изводи и препоръки.

8. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени критични бележки и препоръки. Въпреки някои ограничения, свързани с липсата на международен сравнителен анализ и прогнозен модел за бъдещето на сектора, трудът предлага ценни научни и практически изводи. Бих искал да задам два въпроса по темата на дисертацията:

1) Имате ли наблюдения върху влиянието на глобалните логистични кризи и растящите транспортни разходи върху структурата на паричния поток във фирмите от сектора? Какви превантивни мерки бихте препоръчали?

2) Как бихте оценили влиянието на колебанията в обменния курс върху управлението на паричните потоци при внос на автомобилни компоненти и какви финансови или оперативни механизми бихте

препоръчали на българските фирми за ограничаване на свързаните с това рискове?

9. Обобщено заключение и оценка:

В заключение, дисертационният труд на докт. Георгиева е добре структуриран, методологически обоснован и подкрепен с анализи, което го прави полезен за академичната и професионалната общности. Дисертацията на Галина Георгиева представлява детайлно и задълбочено изследване на управлението на паричните потоци в автомобилния сектор. Основните ѝ предимства включват системен анализ, приложен емпиричен подход и значима практическа насоченост.

Представеният дисертационен труд за образователната и научна степен „доктор“ притежава изискваните по Правилника за РАС в СА „Д. А. Ценов“ количествени и качествени характеристики. Научните и научно-приложните приноси са ясно формулирани и аргументирани, а изследването напълно отговаря на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“. Дисертацията се отличава с професионален стил на изложение, аналитична дълбочина и значимост за практиката. Общата оценка е изцяло положителна. Подкрепям присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на Галина Георгиева.

Рецензент:

/Проф. д-р Стоян Проданов/